

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Педагогічний факультет
Кафедра педагогіки дошкільної та початкової освіти

ДИПЛОМНА РОБОТА
магістра
(освітній ступінь)

на тему: «Управління системою фізичного виховання в закладі
загальної середньої освіти»

Виконала: студентка 2 курсу, групи ПО–2м(з)
спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки
заочної форми навчання
Кречко Вероніка Іванівна

Керівник: *Гавришко С. Г.*

Рецензент:

Мукачево – 2019 рік

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ В ЗАКЛАДІ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ЯК ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА.....	9
1.1 Значення і місце фізичного виховання в системі загальної середньої освіти.....	9
1.2 Психолого-педагогічні умови організації фізичного виховання в системі загальної середньої освіти.....	15
1.3 Зміст, завдання і форми фізичного виховання в закладі загальної середньої освіти.....	22
РОЗДІЛ 2. ПРАКТИКА УПРАВЛІННЯ СИСТЕМОЮ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ В ЗАКЛАДІ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	53
2.1 Стан організації фізичного виховання та формування моделі управління системою фізичного виховання в закладі загальної середньої освіти.....	53
2.2 Шляхи підвищення ефективності управління системи фізичного виховання в закладі загальної середньої освіти.....	59
ВИСНОВКИ.....	69
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	72
ДОДАТКИ.....	78

ВСТУП

Актуальність теми. Одним із важливих завдань держави у галузі освіти є забезпечення умов для збереження здоров'я нації та виховання фізично загартованого підростаючого покоління. Цим зумовлена необхідність підвищення ефективності організації фізичного виховання у загальноосвітніх навчальних закладах України та використання ефективних освітніх і виховних методик, що забезпечують якісне навчання у школі та всебічний розвиток.

На даний час особливості навчальної діяльності в закладах загальної середньої освіти, виконання значного обсягу домашніх завдань збільшують навантаження на організм учнів. Вони зовсім мало перебувають на свіжому повітрі, а вихідні дні проводять біля телевізора, ноутбука, смартфона або грають у малорухливі ігри. Учні менше рухаються внаслідок чого виникає дефіцит м'язової діяльності і збільшуються статичні напруження. Більшість дітей, що додатково займаються музикою, живописом, вивченням іноземних мов, вільний час яких скорочено, а статичний компонент збільшений, мають переважно низький рівень рухової активності. Крім того, виникає необхідність сприйняття і засвоєння додаткової інформації, а отже і напруга на зоровий апарат. Недостатня рухова активність школярів у повсякденному житті несприятливо позначаються на стані їхнього здоров'я.

Значні розумові і статистичні навантаження в школі, відсутність додаткової рухової активності, малорухомий спосіб життя, нерациональне харчування, приводять до того, що в більшості школярів погіршується діяльність серцево-судинної і дихальної систем, знижується гострота зору, порушується обмін речовин, зменшується опірність організму до різних захворювань, що приводить до погіршення загального стану здоров'я.

У сучасних умовах важливим завданням школи і родини є прищеплювання учням стійкого інтересу до систематичних занять фізичними

вправами. У зв'язку з цим необхідно використовувати усю систему форм фізичного виховання в школі, поза школою, а також самостійні заняття фізичними вправами вдома.

У процесі фізичного виховання школярів вирішуються різноманітні питання, а саме: виховуються морально-вольові якості особистості, виробляється необхідність в повсякденних заняттях фізичними вправами, формуються життєвоважливі рухові дії та вміння виконувати їх в різноманітних умовах, розвиваються рухові якості, необхідні в праці та захисті Батьківщини. Але через недостатність годин, які по розкладу відводиться на фізичну культуру, вирішити ці питання тільки урочною формою роботи неможливо. Організовані форми фізичного виховання, передбачені шкільним планом, складають в середньому 32% добової необхідності в руховій діяльності учнів, а спонтанні побутові рухи - 18%-20%. Тому тільки використання різних форм фізичного виховання в режимі дня, в позакласній роботі та у вільний час може заповнити недостачу рухової активності дітей.

В даний час система форм роботи з фізичного виховання досліджувалась багатьма вченими в різноманітних аспектах. Такі вчені як І. В. Лущик, А. Я. Сочинський, Ю. В. Ткаленко, О. Г. Шалар досліджували можливості секційної форми роботи з фізичного виховання в школі. Інноваційні підходи до організації роботи з фізичного виховання розглядали О.М. Степанова, О.В. Бірюкова, А.В. Воробйова та М.М. Саїнчук. Велику увагу у позаурочний час вчені приділяють виховному аспекту діяльності учнів (О. З. Леонов, Л. С. Михно, В. М. Пристинський, Т. М. Пристинська та ін.). Різноманітні форми роботи з фізичного виховання в школі представлені в роботах А.Ф. Борисенка, К. Віхрова, М. Зубалія, О. В. Козуба, М. П. Козленка. Такі науковці, як Л.І. Іванова, Н.В. Москаленко, В.М. Єрмолова вказують на відсутність системного підходу до організації позакласної

роботи з фізичного виховання та на необхідність розробки нових, адекватних вимогам часу і тенденціям розвитку суспільства, підходів до її організації. Знаючи особливості організації та керівництва системою роботи з фізичного виховання, педагоги зможуть організувати її так, щоб вона була ефективною, цікавою і результативною.

Проблеми ефективності системи фізичного виховання учнівської молоді були предметом дослідження В.В. Григораша, Л.В. Волкова, О.С. Куца, Т.Ю. Круцевич, В. Г. Папуші, Б. М. Шияна та інших. Водночас в цій сфері залишається достатньо невирішених проблем. Зокрема, у забезпеченні ефективності організації і керівництва системою фізичного виховання у закладах загальної середньої освіти. Це і визначило вибір теми дипломної роботи - «Управління системою фізичного виховання в закладі загальної середньої освіти».

Об'єкт дослідження - фізичне виховання учнів в закладі загальної середньої освіти.

Предмет дослідження – оптимізація управління системою фізичного виховання в закладі загальної середньої освіти.

Мета дослідження - визначити теоретичні та практичні аспекти організації системи фізичного виховання в школі та шляхи підвищення ефективності управління системою фізичного виховання в закладі загальної середньої освіти.

Для реалізації мети дипломної роботи нами сформульовані наступні **завдання**:

1. Розкрити значення і місце фізичного виховання в системі загальної середньої освіти.
2. Визначити психолого-педагогічні умови організації фізичного виховання в системі загальної середньої освіти.

3. Проаналізувати зміст, завдання і форми фізичного виховання школярів.

4. Розробити модель управління системою фізичного виховання в закладі загальної середньої освіти та виявити шляхи підвищення рухової активності учнів.

У процесі виконання роботи використовувались такі **методи дослідження**: теоретичні - вивчення, аналіз, осмислення та узагальнення науково-педагогічної та навчально-методичної літератури з проблеми дослідження; вивчення та аналіз базового матеріалу і змісту навчальних програм; аналіз теоретичних аспектів системи фізичного виховання в школі з метою визначення моделі управління системою фізичного виховання у закладах загальної середньої освіти; емпіричні - спостереження, анкетування, обговорення, оцінка і самооцінка з метою визначення ефективності системи фізичного виховання в школі; статистичні - оброблення результатів досліджень управління системою фізичного виховання в школі.

Практичне значення дослідження: розглянуті значення і місце фізичного виховання в системі загальної середньої освіти, визначені психолого-педагогічні умови організації та проаналізовано зміст, завдання і форми фізичного виховання в школі, розроблена модель управління системою фізичного виховання в закладі загальної середньої освіти та визначені шляхи підвищення її ефективності, що дозволяє оптимізувати систему фізичного виховання учнів.

Апробація дослідження відбулася на Всеукраїнській науково-практичній конференції «Сучасні тенденції розвитку науки і освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів» (м.Мукачево, 16-17 травня 2019 р.).

Публікації:

Кречко В. Стан організації фізичного виховання та формування моделі управління системою фізичного виховання в закладі загальної середньої освіти/Кречко В., Гавришко С. Г.// Сучасні тенденції розвитку науки і освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів : збірник тез доповідей III Всеукраїнської науково-практичної конференції, 16-17 травня 2019 р., Мукачево / Ред.кол. : Т.Д.Щербан (гол.ред.) та ін. – Мукачево : Вид-во МДУ, 2019. – С.73-75.

Робота складається зі вступу, двох розділів, списку використаних джерел (52 найменування), 81 сторінок основного тексту, 1 рисунку та 3 додатків.

ВИСНОВКИ

Фізичне виховання в навчально-виховній сфері, як складова частина загальної системи освіти, має закласти основи забезпечення та розвитку фізичного і морального здоров'я, комплексного підходу до формування розумової та психологічної підготовки до активного життя і професійної діяльності на принципах індивідуального підходу, пріоритету оздоровчої спрямованості, широкого використання засобів і форм фізичного вдосконалення та безперервності цього процесу.

Але через недостатність часу, який відводиться на фізичне виховання, вирішити ці завдання окремими формами роботи, що пропонуються в школі, неможливо. При управлінні системою фізичного виховання у школі необхідно враховувати той факт, що організовані форми фізичного виховання, передбачені навчальною програмою, складають близько 32% добової необхідності організму дитини, а спонтанні побутові рухи ще біля 18-20%.

Тому покращення ефективності системи фізичного виховання у закладах загальної середньої освіти можливе за умови оптимізації її управління та використання комплексу форм фізичного виховання в школі та у вільний час.

Аналіз дослідження ставлення до системи фізичного виховання у школі школярів та батьків показав, що більшість батьків і учнів позитивно ставиться до занять фізкультурою, але існує значна частка(25%) тих, хто не вважає систематичне виконання фізичних вправ корисними для здоров'я, тому що вони відволікають від основного навчання.

Разом з тим виявилось, що існує і така частина батьків(9%), які вважають фізичне виховання шкідливим для здоров'я своїх дітей і

намагаються всілякими шляхами звільнити свої «чада» від уроків фізкультури.

Аналіз відповідей про організацію вільного часу учнів показав, що більшість дітей віддає перевагу малорухливим видам діяльності, які несприятливо впливають на організм, викликаючи систематичну напругу.

Результати досліджень показали, що обсяг рухової активності у 69,4% опитаних учнів складає 3–4 години на тиждень і є недостатнім для дітей цього віку. Для підтримки на належному рівні всіх фізичних якостей необхідно 4–6 годин на тиждень, а для їхнього розвитку – 7–10 годин на тиждень.

Для оптимізації управління системою фізичного виховання в закладах загальної середньої освіти рекомендуємо дотримуватись розробленої нами моделі управління, а саме:

1. Врахувавши конкретні умови праці, рівень підготовленості учнів та індивідуальні особливості педагогів, необхідно здійснити корекцію мети-ідеалу. Після цього трансформувати її в тактичну та оперативну мету.

2. Потім здійснити проектування бажаного стану рівнів теоретичної, фізичної і технічної підготовки у вигляді певних результатів. Щоб досягти бажаного стану потрібно визначити конкретні завдання щодо теоретичної інформації, виховання фізичних якостей, опанування фізичних вправ передбачених шкільною програмою, врахування оздоровчих і виховних завдань.

3. Для розв'язання поставлених завдань педагог визначає систему педагогічного впливу на учнів, а саме - засоби, методи та умови праці.

4. Необхідно при цьому врахувати несприятливі фактори що будуть заважати правильній організації процесу фізичного виховання. Це негативне ставлення батьків або педагогів, друзів до фізичного виховання, порушення режиму дня, шкідливі звички.

5. Для перевірки правильності функціонування системи фізичного виховання в закладі середньої загальної освіти необхідно використовувати систему поетапного контролю за допомогою тестів оцінки знань, умінь, навичок, а також рівня соматичного здоров'я і фізичної підготовленості. В кінці слід провести комплексний аналіз та розробити практичні рекомендації.

Для покращення ефективності управління системою фізичного виховання в закладах загальної середньої освіти необхідно збільшити обсяг рухової активності учнів в умовах школи із залученням всього педагогічного колективу і батьків. Для цього ми пропонуємо використовувати комплекс дитячих спортивних змагань «Старти здоров'я», забезпечити якісне проведення години здоров'я та використовували спортивні розваги у позаурочний час.

Дослідження показало, що ефективність запропонованої нами програми заходів по підвищенню рухової активності можна досягнути за умови врахування навчально-виховних завдань закладу середньої загальної освіти, необхідності використання системи форм роботи з фізичного виховання, вікових особливостей учнів та результатів діагностики наявних виховних можливостей всього педагогічного колективу.

Таким чином, суттєво покращити ефективність управління системою фізичного виховання в школі можна забезпечивши комплексний підхід до вирішення основних завдань фізичного виховання молоді, належний обсяг рухової активності учнів та якісні умови функціонування системи фізичного виховання.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>